

Sofia bola kresťanka žijúca v Ríme za čias vlády cisára Hradriána (117 – 138). Ako vdova sa starala o svoje tri deti, ktoré niesli mená podľa troch božských čností. Ich mená boli Viera (viera – Pistis), Nadežda (nádej – Elpis), Ľubov (láska – Agapé). Matka Sofia (múdrost) ich viedla ku kresťanskej čnosti a vychovávala ich vo vernosti Ježiša Krista. Tak sa ukázala skutočná múdrost Sofie, ktorú nachádzala vo viere v Trojediného Boha. V období vlády rímskeho cisára Hadriána nastalo prenasledovanie kresťanov a vylievanie krvi mučeníkov pre vieru v Ježiša Krista. Matka Sofia bola predvolaná a obvinená pre svoju vieru a preto bola nútená znášať patričné následky svojej voľby. Pred jej očami boli Pistis, Elpis a Agapé pálené na horľavom železnom rošte, hádzané do rozpálenej peci, čo nakoniec viedlo k mučeníckej smrti štatim hlavy mečom. Sofia pri pohľade na mučenie, ich neustále povzbudzovala vo vernosti v Ježiša Krista. Celý život ich viedla k čnosti a v tejto chvíli sa ukázala hĺbka viery, nádeje a lásky v Boha a jeho spásu. Matka Sofia umrela pri hrobe svojich dcér od žiaľu, ktorý naplnil jej srdce. Svätá Cirkev ju uctieva tiež ako mučenicu pre utrpenie pri pohľade na mučenícku smrť svojich dievčat.

Na príhovor Sofie, Viery, Nádeje a Lásky nech nám Pán udelí milosť vykročiť na cestu kresťanskej čnosti. Amen.

Pripravil o. Miroslav Dargaj

FARSKÉ OZNAMY

◆ Modlitby matiek budú v pondelok 10. a 17. septembra večer. Telocvičňa na ZŠ Prostějovská bude v tie isté dni v čase 19:00 - 20:00 hod. Modlitby mužov a biblická škola budú v stredu 12. septembra a v utorok 18. septembra večer. Návrik zboru bude v utorok 12. a v stredu 19. septembra večer. Tichá adorácia s Korunkou k Božiemu milosrdenstvu a požehnaním bude vo štvrtok 13. a 20. septembra v čase 19:00 - 21:00 hod. Detská sv. liturgia bude v piatok 21. septembra o 17:30 hod.

◆ V piatok 14. septembra máme sviatok Povýšenia sv. Kríža. Sv. liturgie budú o 6:30 a o 17:30 hod. s myrovaním. V tento deň je zdržanlivosť od mäsa.

◆ V nedeľu 16. septembra bude po oboch sv. liturgiách farská zbierka na stavbu fary.

◆ V dňoch 15. a 16. septembra sa uskutoční v Prešove podujatie pod názvom Nočné objavovanie Prešova v rámci

osláv Jubilejného roka Prešovskej archieparchie, hlavne 200. výročia zriadenia Prešovskej eparchie. Sprevádzanie bude v Katedrále sv. Jána Krstiteľa a v Arcibiskupskej rezidencii. Spoločný začiatok je pred Mestským informačným centrom na Hlavnej ulici 67.

◆ V sobotu 22. septembra vás pozývame na hlavnú slávnosť Jubilejného roka do Baziliky minor v Ľutine, kde sa uskutoční archijerejská sv. liturgia s hosťom a kazateľom kardinálom Leonardom Sandrim. Slávnosť môžete sledovať aj v priamom prenose RTVS.

◆ V sakristii chrámu si môžete do konca októbra objednať časopis Misionár otcov Redemptoristov za cenu 13,-€ + kalendár zdarma.

◆ Nahlasovanie detí na prvú sv. spoveď prebieha do konca mesiaca september v sakristii chrámu. Následne začíname so stretnutia od začiatku októbra.

o. Peter Kačur

Som niekomu na osoh?

V moslimských krajinách zlodeja trestajú neobyčajne prísne. Odsekávajú im ruky. V jednej zemi, kde sa za zlodejstvo ukládal trest smrti, chytili mladého muža pri krádeži chleba.

V predvečer jeho popravy si mohol zaželať svoje posledné pranie. Povedal vládárovi, že by rád na mieste svojej popravy zasadil pomarančové semienko, z ktorého cez noc vyrastie statný strom a ešte v ten deň prinesie zrelé plody.

Jeho otec mu kedysi zveril toto kúzelné tajomstvo. V nasledujúci deň sa všetci zhromaždili. Vladár, jeho ministri a celý pospolitý ľud sa stretli na trhovisku. Vyhĺbili jamku a odsúdenec sa už už chystal do nej vložiť semienko, ale...

...v poslednej chvíli sa zarazil. „Ak má kúzoľ fungovať,“ povedal vládárovi, „a od zajtra tu má vyrásť pomarančovník, potom toto semienko musí zasadiť iba ten, kto za celý svoj život nikdy nič neukradol. Ja som len odsúdený zlodej, takže to nemôžem vykonať.“

Vladár pokýval na svojho ministra spravodlivosti, ale ten mu odpovedal: „Spomínam si, že som ako dieťa zobral v obchode malú sladkosť, takže to semienko nemôžem zasiať ani ja.“

Vladár teda zavolať policajného náčelníka, ale ten sa tiež priznal, že ako malý výrastok ukradol zopár jabĺk.

Vladár sa zamyslel sám nad sebou a uvedomil si, že si kedysi nechal niečo, čo patrilo jeho otcovi.

Mladý odsúdenec potom oslovil všetkých prítomných, no najmä svojich sudcov týmito slovami: „Tak to vidíte! Preto mnou stojíte ako najvýznamnejší ľudia tejto zeme a aj napriek tomu e každý z vás

vinný nejakou krádežou, zatiaľ čo ja, ktorý som ukradol iba kúsok chleba, aby som neumrel od hladu, mám byť zato obesený.“

Vládárovi sa páčila mladíkova múdrosť a omilostil ho.

Bratia a sestry, zem plná múdrych ľudí zrazu pochopila, že vlastná spravodlivosť nemôže obstať, lebo sa môže hocikedy obrátiť proti nim. Podobne ako sa vlastná spravodlivosť a odvaha obrátili proti tretiemu správcovi, ktorý dostal od pána najmenej talentov, aby s nimi obchodoval. Jeden kazateľ ho označil za poctivca, ktorý nemal dostatok finančnej fantázie. Bol síce dobrý, slušný a teda nenapraviteľne hlúpy. Navyše si neprimerane otváral ústa na neomylnú vrchnosť. A nie je jediný, kto si takto kedy počínal. Podobne sa správal aj Adam v raji. Na otázku Boha Adam reaguje útokom na Boží stvoriteľský poriadok. Kameňom úrazu pre Adama a Evu nebolo zjedenie jablka, ale útok na Boha a podstatu jeho diela. Adam sa pred Bohom prehlásil za spravodlivého. Za všetko mohol primárne Boh a sekundárne jeho nie príliš vydarený stvoriteľský produkt.

Prečo bol tretí správca potrestaný? Nebál sa zaútočiť na svojho pána. A toto bol jeho kameň úrazu.

V živote sa máme postaviť na vlastné nohy, nie na vlastnú spravodlivosť. Lebo takýto pokus určite skôr či neskôr stroskotá. Čím viac sme v živote dostali, tým viac máme odovzdávať. Za toto boli prví dvaja správcovia odmenení.

Za čo budeme odmenení my? Za každodennú snahu o Božiu spravodlivosť alebo za svoju vlastnú? Sme niekomu na osoh alebo myslíme na seba?

o. Peter Kačur

LITURGICKÝ PROGRAM

Pondelok, 10. september

Sv. mučenice Ménéodora, Méntrodora a Nymfodora
06:30 csl. sv. lit. (HP 250); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 234); Ap. zač. 219 (Ef 1, 22 – 2, 3); Mk zač. 48 (10, 46 – 52)

Utorok, 11. september

Prep. matka Teodora Alexandrijská
06:30 sl. sv. lit. (PZ 234); 18:00 csl. sv. lit. (HP 250); Ap. zač. 222 (Ef 2, 19 – 3, 7); Mk zač. 50 (11, 11 – 23)

Streda, 12. september

Zakončenie sviatku Narodenia presvätej Bohorodičky
06:30 csl. sv. lit. (HP 250); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 234); Ap. zač. 223 (Ef 3, 8 – 21); Mk zač. 51 (11, 22b – 26)

Štvrtok, 13. september

Pamiatka založenia Chrámu svätého vzkriesenia Krista a nášho Boha. Predprazdenstvo Povýšenia sv. Kríža.
06:30 sl. sv. lit. (PZ 239); 18:00 csl. sv. lit. (HP 256); Ap. zač. 225 (Ef 4, 14 – 19); Mk zač. 52 (11, 27 – 33)

Piatok, 14. september

Povýšenie sv. Kríža. Myrovanie.
06:30 csl. sv. lit. (HP 257); 17:30 sl. sv. lit. (PZ 241); Ap. zač. 125 (1 Kor 1, 18 – 24); Jn zač. 60 (19, 6 – 11a. 13 – 20. 25 – 28a. 30b – 35a)

Sobota, 15. september

Sobota po povýšení sv. Kríža. Svätý veľkomočeník Nikíta. Presväta Bohorodička Spolutrpiteľka.
06:30 csl. sv. lit. (HP 257); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 241); Ap. zač. 156 (1 Kor 14, 20 – 25); Mt zač. 104 (25, 1 – 13)

Nedeľa, 16. september

8. hlas. Sedemnásť nedeľa po Päťdesiatnici. Nedeľa po povýšení sv. Kríža.
08:00 csl. sv. lit. (HP 107, 257); 10:00 sl. sv. lit. (PZ 106, 241); Ap. zač. 182b (2 Kor 6, 16b – 7, 1); Mt zač. 62 (15, 21 – 28)
17:00 Večiereň

Pondelok, 17. september

Sv. mučenica Sofia a jej dcéry Viera, Nádej, Láska
06:30 csl. sv. lit. (HP 257); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 241); Ap. zač. 227 (Ef 4, 25 – 32) Lk zač. 10 (3, 19 – 22)
18:45 Moleben k bl. P. P. Gojdičovi s uctením si jeho relikvií

Utorok, 18. september

Prep. otec Eumenios Divotvorca, gortynský biskup
06:30 sl. sv. lit. (PZ 241) 18:00 csl. sv. lit. (HP 257); Ap. zač. 230 (Ef 5, 20 – 26); Lk zač. 11 (3, 23 – 4, 1)

Streda, 19. september

Sv. mučeníci Trofim, Sabbatios a Dorymedont
06:30 csl. sv. lit. (HP 257); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 241); Ap. zač. 231 (Ef 5, 25 – 33); Lk zač. 12 (4, 1 – 15)

Štvrtok, 20. september

Sv. veľkomočeník Eustatios a spoločníci
06:30 sl. sv. lit. (PZ 241); 18:00 csl. sv. lit. (HP 257); Ap. zač. 232 (Ef 5, 33 – 6, 9); Lk zač. 13 (4, 16 – 22)

Piatok, 21. september

Zakončenie sviatku povýšenia sv. Kríža
06:30 csl. sv. lit. (HP 257); 17:30 sl. sv. lit. (PZ 241); Ap. zač. 234 (Ef 8, 18 – 24); Lk zač. 14 (4, 22 – 30)

Sobota, 22. september

Sv. hieromučeník Fókas, sinopský biskup
06:30 csl. sv. lit. (HP 115); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 115); Ap. zač. 162 (1 Kor 15, 39 – 45); Lk zač. 15 (4, 31 – 36)

Nedeľa, 23. september

1. hlas. Osemnásť nedeľa po Päťdesiatnici. Počatie úctyhodného a slávneho proroka, predchodcu a krstiteľa Jána.
08:00 csl. sv. lit. (HP 97, 261); 10:00 sl. sv. lit. (PZ 96, 248); Ap. zač. 188 (2 Kor 9, 6 – 11); Lk zač. 17 (5, 1 – 11)
17:00 Večiereň

o. Miroslav Dargaj

 - zdržanlivosť od mäsa

200. VÝROČIE PREŠOVSKÉJ EPARCHIE

Biskup Gojdič prebral eparchiu 20. februára 1927 a mesiac nato bol vysvätený v bazilike sv. Klimenta v Ríme. Svätíaci biskupi: križevacký – D. Nyáradi, z Philadelfie (USA) K. Boháčovský a z Přemyslu (Poľsko) J. Kocilovský. Bohoslovec Juraj Hricišák napísal v Ruskom kolégiu v Ríme: „Už máme nového, dobrého biskupa, ale aj dobrého otca. Ďakujeme Bohu, že nás nenechal sirotami. Ťažká práca čaká nášho biskupa, no my mu pomôžeme niesť kríž tým, že budeme vernými a poslušnými synmi.“ Po vysviacke bol prijatý na audiencii sv. Otcom Píom XI., ktorý mu daroval zlatý kríž so slovami: „Tento kríž je iba slabým symbolom tých veľkých krížov, ktoré na teba zošle Pán Boh, môj synu, v tvojej biskupskej službe.“

Prešovská eparchia mala 213 701 veriacich a 220 kňazov. Situácia v Rakúsko Uhorskú je vážna. Násilná maďarizácia a rozmáhajúce sa pravoslávne hnutie, či Rusíni na Východe bojujúci za svoju národnú orientáciu. Biskup Novák pre svoje maďarské citeenie odstupuje z úradu, biskup Nyaradi nepozná situáciu národnosti a jeho snahy nepomáhajú.

Vladyka poznal sociálne, politické a konfesijné pomery na východnom Slovensku. To mu pomohlo prehĺbiť náboženský život, zvýšiť disciplínu kňazov a povzniesť úroveň gréckokatolíckej cirkvi. Vladyka zvolal kongres kňazov a učiteľov cirkevných škôl v júni 1927. Dôležité sú už prvé slová dokumentu: „aby sa kňaz mohol stať aj pre iných svetlom a soľou, ktoré svieti v temnotách a ochraňuje dušu pred hnilobou, musí byť alter Christus, skutočným kňazom, pokorným kňazom podľa Srdca Ježišovho a to nie je mysliteľné bez modlitby, bez rozjímania a intenzívneho duchovného života!“

Duchovná a liturgická obnova sa zamerala na čistotu byzantského obradu. Nariadenie č. 1851/29 zdôrazňuje, aby kňazi čo najprísnejšie dodržiavali liturgické predpisy. Pribudlo 18

nových chrámov a 21 chrámov bolo obnovených. V pastierskom liste otec biskup píše: „Svätá liturgia, to je najsvätejšia obeta, ktorá vyžaduje najväčšiu čistotu srdca, hlbokú úctu, dôstojné kňazské rúcha, zodpovedajúci oltár.“ Jeho úcta k Eucharistii sa cez aktivity preniesla do eparchie. V roku 1932 vydáva aj pastiersky list, v ktorom vyzýva kňazov a veriacich, aby konaním eucharistických pobožností odprosovali Boha za hriechy sveta a vyprosovali si jeho požehnanie. Vyvrcholením bolo vyhlásenie Eucharistického roku. „Nastupujúci školský rok, od sviatku Krista Kráľa (október 1943) až do sviatku Najsvätejšej Eucharistie (apríl 1944), vyhlasujem Eucharistickým rokom. Využime tento rok na zadostučinenie Božej spravodlivosti, a na vyprosienie spravodlivejšieho sveta.“

Duchovnou aktivitou P. P. Gojdiča na obnovu a prehlbenie duchovného života v ťažkých časoch vojny bolo vyhlásenie Mariánskeho roku. Dňa 15. októbra 1944 posla biskup Gojdič arcipastiersky list, v ktorom v eparchii vyhlasuje školský rok 1944-1945 za Mariánsky rok. Povzbudzoval k vrúcnejšej úcte k presvätej Bohorodičke, mariánskym sviatkom, počas prvých sobôt v mesiaci sa zúčastňovať sv. liturgie a sv. prijímania a aby katechéti vštepovali do srdc detí lásku k Panne Márii.

Biskup Pavol Peter Gojdič OSBM venoval veľkú starostlivosť kňazom uvedomujúc si veľkú dôležitosť kňazského poslania. Od kňazov požadoval stretnutia na duchovných obnoveniach, každé tri roky duchovné cvičenia, každý deň sv. liturgiu, modlitbu časoslova, poučovanie veriacich kázňami, katechizovanie na školách, venovať sa mládeži a mať kontakt s učiteľmi spevu. (koniec 12. časti)

Spracoval diakon R. Hreňo podľa knihy
Prierez dejinami Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku od prof. P. Šturáka

